

ÅRSRAPPORT 2 0 0 9

STATENS
BYGNINGSTEKNISKE
ETAT

*Byggeregler, bygningsteknikk,
produkt dokumentasjon
og godkjenning av foretak*

**STATENS
BYGNINGSTEKNISKE
ETAT**

Pb 8742 Youngstorget 0028 Oslo

Møllergt. 16

Telefon 22 47 56 00

Telefaks 22 47 56 11

Epost be@be.no

Internett www.be.no

STATENS BYGNINGSTEKNISKE ETAT I 2009

Året 2009 var utfordrende for Statens bygningstekniske etat når det gjelder arbeidsvolum og når det gjelder ressurser. Arbeid knyttet til nye byggesaksregler og samhandlingen med departementet om dette, har lagt beslag på vesentlige deler av etatens kapasitet. Korte frister og høyt volum har også vært vel anstrengende for kjernepersonell for disse oppgavene. Tross dette har Statens bygningstekniske etat levert godt på de fleste områder som inngikk i arbeidsplanleggingen for året.

Regelverksutvikling for nye byggesaksregler har fulgt departementets fremdrift. Ny forskrift var på høring i 2009 og bearbeides videre for ikrafttreden i 2010. For arbeidet med ny teknisk forskrift har vi også fulgt departementets fremdriftsplan og levert slik at også denne forskriften var på høring og bearbeides videre for ikrafttreden i 2010. For begge disse områdene har det vært omfattende arbeider og stor belastning, men organisasjonen har klart oppgaven. Det er gjennomført et landsdekkende informasjonsopplegg som forberedende implementering av de nye byggreglene.

ByggSøk er et vesentlig bidrag for bedre kvalitet i byggverk og bedre byggesaksbehandling. Fra sommeren 2009 har vi opplevd en sterk økning i bruken og i løpet av året var 40.000 byggesaker presentert for kommunene ved hjelp av løsningen vår. Kommunene melder tilbake at søknader som er utarbeidet med ByggSøk er bedre enn andre søknader de mottar.

For arbeidet med sentral godkjenning har vi økt oppfølging av godkjente foretak, vi har fått sertifisert en rekke ansatte som kvalifiserte tilsynsledere og vi har ingen restanser når det gjelder søknader. Om lag 15.000 foretak har nå sentral godkjenning.

Implementering av de gjeldende reglene har vært noe nedprioritert for å prioritere å utarbeide nye regler. Likevel har det vært en rekke tiltak i egen og andres regi. BEdagene, vår årlige samling for sentrale byggesaksfolk, har i følge deltakerne aldri vært bedre. Jeg merker meg at deltakerne opplever at BEs egne ansattes presentasjoner var bedre enn eksterne innlegg. Vi har derved en god basis for videre implementeringsarbeid.

Vårt program for bedre eiendomsforvaltning i kommunene og fylkeskommunene har gitt flere praktisk nyttige rapporter, undervisnings- og kursmateriell, verktøy for eiendomsforvaltningsfunksjonene, gjennomførte kurs, konferanser, seminarer, undervisningstilbud og diverse andre bidrag til kompetanseutvikling.

Til tross for at 2009 har gitt sterk belastning for en rekke medarbeidere er sykefraværet redusert til 6,1%. Det er bedre enn gjennomsnitt for statsetater, men noe etter vår målsetning (under 6%). Vi er likevel fornøyd med at vi de siste årene har hatt sterk reduksjon av sykefravær.

Årets brukerundersøkelse viser at brukerne er godt fornøyd med våre tjenester. For de som har hatt kontakt med oss, som har besvart undersøkelsen og som har meninger er andelen fornøyde usedvanlig høy for våre tjenester og våre produkter. Det er dog forbedringspotensiale når det gjelder svartider på brev og epost. Til tross for at internettløsningen vår etter vårt syn kan forbedres, er våre brukere i kommunene og i næringen veldig fornøyde med den.

Vi er ikke fornøyd med oppfølging av byggevaremarkedet. Etaten har i dag for trange rammer til effektivt tilsyn. Arbeidet er meget sårbart ved klagesaker og rettssaker. Slikt beslaglegger vår kapasitet, selv om vi får tilslutning fra domstolsapparatet. Vi må finne finansieringsordninger som kan gi rammer for større innsats for å sikre at byggevarer er gode nok, når det gjelder brukbarhet, helse, miljø og sikkerhet og at de har tilstrekkelig dokumentasjon for dette.

Morten Lie
direktør

1. Resultatrapportering

Statens bygningstekniske etats hovedsatsningsområder er beskrevet slik i departementets tildelingsbrev:

- Arbeidet med nye forskrifter og rettleiarar til plan- og bygningslova, og god implementering i byggenæringa og i forvaltninga
- Arbeidet med ei berekraftig utvikling med omsyn til klimautfordringar og miljøkvalitetar
- Arbeidet med oppfølging av ny handlingsplan og nye krav til universell utforming
- Arbeidet som tilsynsstyremakt for byggjevaremarknaden og oppfølging av føretak med sentral godkjenning
- Arbeidet med å tilpassa ByggSøk til ny plan- og bygningslov

En rapport om etatens faglige arbeid og resultater følger nedenfor sortert etter den målstruktur som er gitt i tildelingsbrevet. Enkelte arbeidsoppgaver er dekket av flere arbeidsmål.

HOVUDMÅL 3:

Byggjeprosessen skal vera god og effektiv

Arbeidsmål 3.1: Meir brukarvennleg og målretta byggjesaks-behandling

Byggesaksbehandling styres i stor grad av regelverk. Et godt regelverk er en forutsetning for å oppnå målsettingene om brukervennlige og effektive byggesaksprosesser.

2009 har i stor grad vært preget av arbeid med utvikling av nytt byggesaksregelverk. Ny plan og bygningslov ble vedtatt av Stortinget i april. Den nye plan og bygningsloven forutsetter ny forskrift om tekniske krav til byggverk og ny forskrift om byggesak. Tekniske krav skal skjerpes og det skal innføres universell utforming for byggverk for publikum og arbeidsbygninger. Videre skal det innføres regler om obligatorisk uavhengig kontroll av bygge og anleggsarbeider, for å redusere omfanget av byggskader i Norge. I tillegg skal byggesaksbehandlingen effektiviseres og tilrettelegges for elektronisk kommunikasjon. Forskriftsarbeidet har vært det mest omfattende regelverksarbeidet på plan- og bygningsrettens område siden lovendringen i 1997. Arbeidet har vært gitt høyeste prioritet og en stor del av etatens samlede ressurser har vært brukt på dette. Første halvår 2009 ble forskriftsutkastet og høringsnotater ferdigstilt for ny forskrift om tekniske krav til byggverk og ny forskrift om byggesak. Forskriftene ble sendt på høring 24.6.2009. Høringsfristen var 1. oktober. Det innkom svært mange og omfattende høringsuttalelser. De fleste høringsinstansene kommenterte på utkast til ny teknisk forskrift. Siste del av året har bearbeidelse av høringsinnspill og ferdigstilling av forskriftene vært gitt høyeste prioritert. Forskriftsarbeidet har vært organisert som et fellesprosjekt for KRD og BE med et tett samarbeid. Forskriftene er planlagt fastsatt i løpet av mars 2010 med ikrafttreden 1. juli 2010.

I tillegg til arbeidet med de nye forskriftene bistod BE departementet med å utarbeide endring i eksisterende teknisk forskrift for å åpne for utbygging i områder utsatt for sekundærvirkninger av store fjellskred. Endringene ble vedtatt og trådte i kraft sommeren 2009.

September 2009 ble det gjennomført et landsdekkende informasjonsopplegg, der nytt regelverk for byggesaksdelen ble gjennomgått. Informasjonssamlinger ble gjennomført i fem regioner med god deltakelse fra kommuner, fylkesmenn og byggenæringen. Det er videre lagt planer for et nytt informasjonsopplegg (fase 2) som skal gjennomføres når forskriftene er fastsatt.

Målrettet og effektiv byggesaksbehandling påvirkes ikke bare av regelverk, men i stor grad også av kommunens kompetanse og ressurser. Tilsvarende gjelder for byggenæringen som brukere av regelverket. Regelverk alene vil ikke kunne oppnå målsettingen om effektiv byggesaksbehandling og gode bygg. Veiledning og informasjon er viktig for at et regelverk skal kunne fungere i praksis. Rådgivning og veiledning til kommuner og andre aktører i bygge og anleggsnæringen er en del av rollen som sentral bygningsmyndighet. Særlig kommuner har et behov for et statlig fagorgan. BE har i 2009 vært aktive og bidratt med en rekke foredrag og annen informasjonsvirksomhet både i egen regi og på eksterne kurs, konferanser, nettverksgrupper, fagmiljøer mm. Informasjonsaktiviteten har imidlertid vært noe lavere enn tidligere grunnet prioritering av forskriftsarbeidet. Videre har omfanget av enkeltsaker ligget på et stabilt nivå og er besvart innen rimelig tid. Besvarelser på BEs internettforum "Interaktiv" har, i tråd med arbeidsplan og risikostyringen for forskriftsprosjektet, hatt lavere prioritert i 2009.

BEs årlige brukerundersøkelse ble gjennomført i oktober 2009. Undersøkelsen ble sendt ut til kommuner og næring. Undersøkelsen måler bl.a. saksomfang i kommunene, tidsbruk, kvalitet på søknader, behov for tilleggsopplysninger i saksbehandlingen, samt omfang og fokusområder ved tilsyn. Resultatene fra brukerundersøkelsen har gitt verdifulle data for forskriftsarbeidet og gir blandt annet gode indikasjoner på svakheter i regelverket og behovet for presiseringer i forskrifter og veiledninger. I tillegg måler brukerundersøkelsen tilfredshet blant brukerne med hensyn til BEs tjenester og produkter. Det er gledelig å registrere at brukerne er godt fornøyd med BEs produkter og at under 5 % er misfornøyd med BEs tjenesteproduksjon. Det er i 2009 startet opp et samarbeid med KOSTRA for å innlemme kvantifiserbare spørsmål fra BEs brukerundersøkelse i KOSTRAs rapportering. Statens bygningstekniske etat er tatt opp som fast medlem i KOSTRAs arbeidsgruppe (KNNM). Enkelte spørsmål er blitt overført til KOSTRA med virkning allerede fra 2009. Ytterligere overføring er planlagt for 2010.

Elektronisk plan- og byggesak

ByggSøk plan er finansiert ut 2010. BE har levert innspill til budsjettet for 2011 slik at MD kan arbeide for en finansiering ut over 2010. BE har signalisert at vi ønsker at ByggSøk plan blir rammefinansiert i fremtiden. Det viktigste i året som kommer blir å få ByggSøk plan tatt i bruk. BE har i dette arbeidet utvidet salgsstrategien for ByggSøk til også å omfatte ByggSøk plan. MD følger dette arbeidet tett, og vil bidra med tydelige signaler om at de stiller seg bak ByggSøk.

Utvikling tilpasset ny plan- og bygningslov

ByggSøk-plan ble, noe forsinket, lansert 19. oktober 2009 og er dermed oppdatert i forhold til ny plan- og bygningslov

Utarbeidelse av kravspesifikasjon for ByggSøk bygning er igangsatt i tett samarbeid med Standard Norge komité SN/K 044 - Blankettutvalget. Arbeidet har bært og bærer fremdeles preg av manglende avklaringer i forhold til forskriftene.

Salg av ByggSøk

Det foreligger en salgsstrategi for implementering av ByggSøk plan datert 30.11.2009. Målgruppene er Fylkesmenn og plankoordinatorer, planleggere, beslutningstakere, planmiljø, og førstelinjetjenesten i kommunene. De fleste kommunene i landet mottar et forholdsvis lite antall planer i året og gevinsten for dem er således begrenset. Den store gevinsten ligger imidlertid i standardiseringen av planforslaget og muligheten til gjenbruk og rasjonell innhenting av informasjon i prosessen fram til innsending av planforslaget. Dette skal bidra til at systemet understøtter kompetansen hos kommunen selv. For å nå målgruppene skal ByggSøk-plan presenteres på ulike seminarer, foredrag, stands, kursing i systemet i hele landet samt utarbeide og sende ut skriftlig informasjonsmateriell, både til offentlig og private virksomheter.

Det har i 2009 vært gjennomført 60 kurs i ByggSøk-bygning i kommuner rundt omkring i landet. For å imøtekomme den økte etterspørselen om kurs er antall kursholdere økt til 16. Kursene er populære. I Malvik kommune ble 2 kurs fulle i løpet av 5 timer. Kursene har 25 deltagere i gjennomsnitt, noe som innebærer at ca 1500 har gjennomført kursene så langt i år. I tillegg var det 130 deltagere på ByggSøk brukersamling i mars. BE har gjennom ByggSøk kursene/ seminar hatt i underkant av 1700 deltagere, noe som tilsvarer ca. 5 BE-dager. Gjennom ByggSøk kursene når BE større grad direkte ut til aktørene i byggenæringen. BE inviteres til å holde foredrag om ByggSøk i en rekke større konferanser.

Det er utviklet et undervisningsopplegg slik at bruk av ByggSøk blir en naturlig del av opplæringen av fagfolk innen BAE-næringen. Enkelte fagskoler har hatt et slikt tilbud en stund men nå lanseres dette på en bredere front, fra videregående til universitet. Kurset er bl.a gjennomført på NTNU som et ledd i at de vil

implementere ByggSøk som en del av undervisningen. Å få ByggSøk inn som en naturlig del av undervisningen er en viktig brikke for økt bruk sett i et langsiktig perspektiv.

I tillegg til kurs har det vært en del foredragsvirksomhet om ByggSøk i ulike sammenhenger og deltakelse med stand på flere konferanser som

- KS sin eKommunekonferanse 2009
- Stand på Rådmannskonferansen
- Stand på Ordførerkonferansen

For å gjøre informasjon om ByggSøk mer tilgjengelig og enklere å finne frem til er det utviklet en ny versjon av byggsok.no. Her er informasjon om planfaglige temaer blitt mer fremtredende enn i den gamle løsningen. Det er lagt inn funksjonalitet som abonnering på nyheter, booking av kurs også i ByggSøk plan, flere muligheter for snarveier og enklere publiseringsløsning. Løsningen ble lansert den 25. September.

Planlegging av neste års ByggSøk-brukerseminar er ferdig. Dette blir et 10-års jubileum som vi ønsker å markere. Det tas høyde for 200 deltakere med deltakelse fra både kommune og bransje.

Drift av ByggSøk-systemene

Det har vært god dialog med Statens kartverk på hvordan det avtalemessig og teknisk skal bli mulig å få til en integrasjon mellom Matrikkelen og ByggSøk. Det arbeides med å få på plass en avtale. Partene har hatt et møte der første skritt mot en teknisk tilpasning mellom systemene er tatt.

Det er utarbeidet SLA-avtaler (Service Level Agreement) for ByggSøk til kommunene. Avtalene ble distribuert før sommeren 2009.

Det er under utarbeidelse SLA-avtaler for leverandører av systemer som har integrasjon mot ByggSøk.

Det er dialog mellom Husbanken og Statens bygningstekniske etat om muligheten for Husbanken til å drifte ByggSøk-serverne. Det tekniske grunnlaget for en avtale er utarbeidet.

Brukerstøtte for ByggSøk

Som et resultat av økt bruk av ByggSøk, brukes det stadig mer tid og ressurser på brukerstøtte. For å møte behovet, er det etablert et eget telefonnummer for brukerstøtte med muligheter for å måle antall henvendelser, samt å ta ut statistikker. Statens bygningstekniske etat vil bruke statistikken for å planlegge fremtidig ressursbruk. Så langt er det tegn som tyder på at økningen i brukerstøtte er lavere enn det økningen i bruk skulle tilsi. Dette er en sterk indikasjon på at ByggSøk er enkelt å bruke.

Teknisk utvikling som fremmer økt bruk på kort sikt

BE forbedrer kontinuerlig ByggSøk -plan og -bygning i samsvar med tilbakemeldinger fra brukere. Det er gjennomført en brukerundersøkelse av ByggSøk. Brukerundersøkelsen var tilrettelagt ByggSøk bygning, men funnene var av generell karakter som gjelder ByggSøk-systemene som helhet. Funnene viser at ByggSøk har potensial for forbedring. Det er lansert en ny versjon av ByggSøk-bygning som imøtekommer momenter fra brukerundersøkelsen knyttet til brukergrensesnittet. Forbedring av utskriftene er under utvikling og er planlagt ferdig 1. Juli 2010.

Teknisk utvikling som fremmer økt bruk på lang sikt

Husbanken og BE arbeider med en samarbeidsavtale der målsettingen er en felles utvikling av ByggSøk og Husbankens søknad om grunnlån. Det skal også vurderes om andre samarbeidspunkter kan være aktuelle. Spesielt sees det på å utnytte buildingSMART teknologi til å kontrollere at søknader tilfredstiller tekniske krav, og samordne Husbankes prosesser med plan- og byggesaksprosessen for å sikre at det er samsvar mellom tilsagn og det som blir bygget. Det hele gjennomføres digitalt basert på buildingSMART teknologi. (Åpne internasjonale standarder for bygningsinformasjonsmodeller (åpen BIM).

Arbeidet med å utvikle alternativ løsning for oversendelse av søknader fra ByggSøk til kommunene pågår. Dette er et samarbeid med KS, leverandører, Riksarkivet og andre relevante aktører. Underveis er det avdekket behov for revisjon av sentrale standarder og arbeidet med revisjon er ivarettatt gjennom Geointegrasjonsprosjektet. Det er videre avdekket et økt behov for kommunene til å konfigurere ByggSøk og i den forbindelse bidrar arkivfora for SNR-regionen, 12K og Oslo kommune.

Arbeidet med å skrive ByggSøk bygning kravspesifikasjon i rammeverket ISO/DIS 29481-1- Information Delivery Manual (IDM) fortsetter, men prioriteres først etter tilpasning til ny pbl. Med ByggSøk IDM på plass kan det lages en webservice der ByggSøk fylles ut direkte fra søkerens DAK system. Dette er aktiv bruk av buildingSMART teknologi, og viser veien mot fremtidens offentlige tjenester på nett.

Det etablerte Koordineringsutvalget for elektronisk samhandling i BAE-sektoren har hatt fire møter i 2009.

To hovedsaker har preget arbeidet:

- Utvalget har fungert som en arena for å samordne statlige interesser i arbeide med å ivareta felles interesser i utviklingen av åpne internasjonale standarder innen for bruk i plan- og byggesaksprosessene. Utvalget har vært med på å utløse en vellykket organisasjonsendring. Statsbygg, BE og Forsvarsbygg er nå inne i buildingSMART-Norge som partnere.
- Forprosjektet i regi av KEBAB-utvalget har resultert i at Standard Norge nå forbereder et standardiseringsarbeid for bygg- og anleggstypekoder.

Følgende dokumenter som har vært ute på høring i løpet av året har vært drøftet i utvalget:

- Ny forskrift om kartfestet informasjon
- Gjennomføring av Inspire-direktivet

I løpet av året har også Jernbaneverket blitt med som en aktiv part i utvalget.

De åpne internasjonale buildingSMART standardene er en kritisk suksessfaktor for BE for å nå de mål som er satt for tjenester i ByggSøk. Det er derfor viktig at arbeidet med å utvikle og vedlikeholde standardene blir gjennomført på en god måte, og at våre behov får nødvendig fokus i buildingSMART organisasjonen. BE har derfor engasjert seg i arbeidet med å få på plass en robust og forutsigbar organisasjon nasjonalt og internasjonalt. Nasjonalt har BE bidratt i arbeidet med nye vedtekter og organisasjonsmodell for buildingSMART Norge. BE har også engasjert seg internasjonalt for å få til de nødvendige organisatoriske endringer også her. BE har sammen med Statsbygg og Forsvarsbygg gått inn som partnere i buildingSMART Norge for å sikre at de endringer man har foreslått faktisk blir gjennomført.

Resultatmål

	1. tertial	2. tertial	3. tertial	Sum	Måltall
Søknader laget på ByggSøk Bygg	11 889	14 636	13062	39 587	50 000
Søknader laget på ByggSøk Bygg som er sendte inn elektronisk	1 615	2 482	1891	5988*	40 000
¹ Talet på kommunar som tar imot byggesøknader elektronisk	240	8	12	260**	300
Talet på kommunar som tar imot planforslag elektronisk.	10	0	0	10	40
Talet på gjennomførde kurs i ByggSøk-bygning	28	15	17	60***	

*Se avsnitt om avvik

**155 i produksjon, 105 tester

*** Det er i gjennomsnitt ca 25 personer pr kurs. Dette innebærer at ca 1500 har vært på kurs så langt i år.

Pga manglende fortløpende statistikk på landsbasis er andelen byggesaker via ByggSøk sammenliknet med tallene fra KOSTRA for 2008 som tilsier ca. 100 000 byggesaker i året. Måltallet er en andel på 45-55%.

Avvik

Det er fortsatt få som benytter seg av elektronisk innsendelse av søknader til kommunen. BE har gjennomført en brukeranalyse av systemet for å kartlegge eventuelle barrierer i systemet. Mange av de funn som er gjort er blitt implementert. Så langt ser det ikke ut til at dette har påvirket antall elektronisk innsendte søknader. Kravet om at alle foretak som påtar seg ansvar i en byggesak må signere elektronisk for at søknaden kan sendes elektronisk er sansynligvis en vesentlig årsak til det lave antallet innsendte søknader på elektronisk form. Det er også mulig at kommunene har gode rutiner på mottak av post på den tradisjonelle måten, og egentlig ikke er så opptatt av å få søknadene elektronisk. Dette vil sannsynligvis endre seg over tid.

KoBE

KoBE-arbeidet har gitt flere praktisk nyttige rapporter, undervisnings- og kursmateriell, verktøy for eiendomsforvaltningsfunksjonene, gjennomførte kurs, konferanser, seminarer, undervisningstilbud og diverse andre bidrag til kompetanseutvikling.

Publisering

Det er levert flere faglig interessante og praktisk nyttige rapporter. Følgende er gjort tilgjengelig over KoBEs nettsider (<http://kobe.be.no>):

- Forprosjekt eiendomsforvaltning. Samlerapport (seks kommuner I Salten)
- SLA-veileder for innkjøp av tjenester innen bygg- og eiendomsforvaltningavtaler
- IKS i kommunal eiendomsforvaltning
- Temahefte 2 til bruk i NTNUs Masterprogram i eiendomsutvikling og –forvaltning / FM er utarbeidet og publisert med støtte fra KoBE og sendt til samtlige kommuner:
- Fasilitetsstyring (Facilities Management)

Verktøy

Følgende verktøy som tidligere er gjort tilgjengelig for kommunale eiendomsforaltene, er videreutviklet i 2009

- IK-Bbygg - Internkontrollverktøy for HMS, teknisk og funksjonell tilstand. Omfattende formidling i 2008 og 2009 ved FOBE og Brannvernforeningen.
- Evaluering og leverandørutvikling. Systematikk med evalueringsskjema for entreprenørtjenester, rådgivningsoppdrag og vareleveranser.
- Datasystem for eiendomsforvaltning basert på åpen kildekode – videreutvikling med PDA-basert registrering. Grunnlag for "Portico Estate".

Utdanningstilbud

Et nytt utdanningstilbud for fagskoleutdanning i FDV ved Fagskolen i Gjøvik er utviklet med støtte fra KoBE, opptak 30 elever fra høsten 2009. Dette studiet skal kvalifisere studentene til å ivareta og lede forvaltning, teknisk drift og vedlikehold av større bygg og eiendommer, samt bidra aktivt til bæredyktig utvikling av bygg, eiendommer og miljø.

Kurs og konferanser mv

Følgende er arrangert med støtte fra KoBE:

Kurs og konferanser etc	Arrangementer	Antall deltakere
Eierkonferanse i Oslo 25.-26- november 2009 (KoBE-NKF)	1	60
Formidling av IK-Bbygg til nye kommuner (NKF Bygg og eiendom)	30	300
Kurs i systematisk sikkerhetsforvaltning (Brannvernforeningen)	16	314
Kommunal eiendomsforvaltning - 6 dagers poenggivende kurs ved NTNU	1	10
Kurs i internhusleie (Reinertsen)	2	20
NTNU-dagene: Kompetanse for bedre eiendoms-forvaltning - fokus på offentlig sektor (NBEF)	1	49
Bedre bygg for alle (Hemnes komm /Kunnskapsp. Rana)	1	30
Kurs i Vedlikeholdsplanlegging (NBEF)	2	78
Workshop om LCC (Byggforsk)	2	19
Sum	56	880

Arbeidsmål 3.2: Auka seriøsitet og færre byggjefeil i byggjenæringa

Regelverksutvikling

Reduksjon i omfanget av byggskader er en viktig målsetting med regelverksendringene i byggesaksregelverket. Innføring av obligatorisk uavhengig kontroll, skjerpede krav til bruk av systemer og rutiner for byggenæringen skal bidra til kvalitetsheving og økt seriøsitet. Byggjefeil på de områder med samfunnsøkonomisk størst konsekvenser vil underlegges uavhengig kontroll. Forskriftene vil fokusere på fuktproblematikk, brannsikkerhet, geoteknikk, konstruksjonssikkerhet og bygningsfysikk. Videre er det i arbeidet med teknisk forskrift lagt opp til at kvalitetskravene gjøres tydeligere. Det er en forutsetning at kravene forstås for at de skal kunne oppfylles. Videre er metodene for verifikasjon for oppfyllelse av kravene forskriftsfestet. Dette vil bidra til å redusere tvil om hvorvidt en løsning er god nok, samt bidra til å redusere konflikter i byggesaker. I tillegg forskriftsfestes kommunenes tilsynsaktivitet, og kommunen vil i forskrift bli pålagt fokusområder for tilsyn.

Brannsikkerhet

BE har i 2009 arbeidet med og deltatt i ulike prosjekter som vedrører brannsikkerhet i byggverk. Vi har hatt stort fokus på temaet brannsikkerhet i boliger med universell utforming. Det er stor interesse for dette temaet både nasjonalt og internasjonalt og vi opplever at vår tilnærming ved de grepene vi nå foreslår i ny teknisk forskrift blir møtt med anerkjennelse. Vi har deltatt i det nordisk prosjektet for utvikling av en standard for boligsprinkleranlegg. Her deltar vi sammen med andre nordiske lands myndigheter. Dette er et pionerarbeid i europeisk sammenheng, og er viktig å få på plass når vi nå foreslår krav om automatisk slokkeanlegg i visse typer boligbygninger som et ledd i kravet om mer universell utforming. BE har også deltatt aktivt inn i annet standardiseringsarbeidet på brannområdet, både nasjonalt og internasjonalt. Dette er et viktig ledd i arbeidet med å få et velfungerende regelverk.

Vi har videre fullført og publisert (på nettet) evalueringsrapporten etter brannen i Prestmosvegen 15, Nannestad i 2008. Evalueringen er gjort sammen med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB). Rapporten som er utarbeidet gir en beskrivelse av hendelsesforløpet og går nærmere inn på forhold som berører bygnings- og brannlovgivningen. Hensikten med slike undersøkelser er å avdekke om regelverket har vært fulgt, evt om regelverket kan ha hatt betydning for hendelsesforløpet. Det gir oss viktig kunnskap i arbeidet med videreutvikling av regelverket.

BE deltar i "Brannsikringsprosjekt Sandviken" i Bergen med representant i styringsgruppen og i en av tre arbeidsgrupper. Gruppe 1 ser på bevaring og sikring av fredete og verneverdige bygg mot brann, forfall og ulykker, gruppe 2 vurderer juridiske og økonomiske virkemidler, gruppe 3 bybrann - områdesikring. Prosjektet er særlig rettet mot sjøbodene. Det søkes samvirke med liknende prosjekter i bl.a. Stavanger og Trondheim. Sluttrapport skal foreligge innen sommeren 2010, og en håper den kan ha overføringsverdi til andre.

Klimatilpassing

Det er opprettet et offentlig utvalg som skal utrede samfunnets sårbarhet og behov for tilpasning til konsekvensene av klimaendringene. Gruppen skal legge fram endelig rapport i november 2010. BE har hatt nær dialog med representanten fra utvalget som representerer den byggfaglige kompetanse i utvalget. BEs kompetanse er viktig ved å gi innspill på tema som berører BAE-næringen og den risiko klimaendringer representerer for bygninger og infrastruktur. Vi har i 2009 samarbeidet med utvalget og vil levere et innspill til utvalget tidlig i 2010.

Nettportalen Klimatilpassing Norge på regjeringens hjemmeside ble åpnet i mars. BE har gitt innspill til innhold knyttet til etatens fagområde. Dette er en viktig informasjonskanal for formidling av etatens aktiviteter på dette området.

BE har i 2009 deltatt sammen med andre statlige etater på i å vurdere konsekvensen ved havnivåstigning i regi av Nasjonalt klimatilpassningssekretariat (DSB). Målet er å komme fram til hvordan kunnskap om havnivåstigning best kan formidles og brukes både i kommunenes planarbeid og i spesifikke byggeprosjekter.

BE har ellers gitt innspill til Klima21 (strategisk samarbeidsforum for klimaforskning og bruk av forskning) på forskningsbehov i forhold til klimasårbarhet og klimatilpassing. Vi har hatt et tett samarbeid opp mot Klimatilpassningsutvalget for å bistå med underlagsmateriale for bygge- og anleggsnæringen.

I arbeidet med nye teknisk forskrift er behov for endring på bakgrunn av klimaendringene og konsekvenser for byggverk ivaretatt på de områder vi har tilstrekkelig kunnskap.

Fornøyelsesinnretninger og heis

Årsrapporten med regnskaper for Park- og tivolitilsynet er godkjent. Det har videre vært arbeidet med konklusjonene fra møtet mellom Det Norske Veritas, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og BE. Forskjellige innretninger er plassert/unntatt fra tilsynets arbeidsområde.

Det har vært løpende kontakt med heisbransjen, både med Norsk Heiskontroll, Oslo Heiskontroll og bransjeforeningen for heisleverandører. Det vært avholdt fem møter i Kontrollrådet for heis og et erfaringsutvekslingsmøte med Liftinstitut i Nederland. Det har også vært arbeidet med ESA-spørsmål vedrørende sikkerhetskontroll på heis.

BE deltar ellers i de nordiske heistekniske møtene i INSTA i København, sist avholdt i august. Her følges opp nye standarder, høringer og tolkninger av regelverk. Nytt medlem av INSTA er Estland.

Sentral godkjenning

<i>Mål</i>	<i>Res 2008</i>	<i>Mål 2009</i>	<i>Res 2009</i>
Førstegangssaker	1818	1500	1986
Endringer	374	400	541
Fornyelser	2341	4500	4967
Kommunale meldinger	1023	1000	882
Klager inn	23	30	53
Antall årsverk	21	22	22

<i>Produksjonstall</i>	<i>Res 2008</i>	<i>Mål 2009</i>	<i>Res 2009</i>
Dokumentoppfølging	592	400	725
Stedlig tilsyn	69	150	80
Statistisk oppfølging	10	0	0
Tilbaketrekking	23	30	25
Advarsel	51	50	54

I 2009 skal 1/3 av dei godkjente foretaka bli fulgt opp

Oppfølging av foretak er summen av førstegangssaker, endringer, fornyelser, dokumentoppfølging og stedlig tilsyn. Måltallet for 2009 var 6950, som ligger betydelig over 1/3 av foretakene som er ca 5000. I 2009 er det behandlet ca 8300 saker, et tall som viser at både antall førstegangssaker har oversteget prognosene, samtidig som frafallet ved fornyelse har blitt noe mindre enn forventet. Måltallet for stedlig tilsyn er den største utfordringen, i andre halvår delvis pga opplæring av nye kandidater som bruker noe mer tid til forberedelse og avslutning. Tilgangen på nye foretak kompenserer det inntektstapet som fulgte av manglende innbetaling første halvår pga konkurser og at foretak har trukket seg fra ordningen, slik at den sentrale ordningen gikk akkurat i balanse økonomisk.

Kompetanse, for mer effektiv saksbehandling og bedre dialog med kommuner, foretak og bransjeorganisasjoner

Det er lagt planer for et omfattende informasjonsopplegg for implementering av nytt regelverk, og fase 1 er gjennomført. Kommunene må omstille seg til ny saksbehandlingstyper, nye saksbehandlingsregler, grundigere saksbehandling ved tildeling av ansvarsrett, bruk av uavhengig kontroll og økt tilsynsaktivitet. For å løse sine oppgaver vil kommunene være avhengig av god rådgivning og bistand fra sentrale myndigheter, samt tilstrekkelige ressurser særlig i form av tid.

Intern organisering for økt effektivitet og god kvalitet i Sentral godkjenning

Det norske Veritas er brukt for å følge opp og forbedre prosessen med stedlig tilsyn. Tilsyn går nå raskere og med høyere presisjon og kvalitet. Arbeidet med internt kvalitetssystem videreføres. Det utarbeides maler for bruk i saksbehandlingen som skal bidra til en likebehandling av foretakene. Det er satt av betydelige ressurser til å forberede innføring av nytt fagsystem for sentral godkjenning. I andre halvår er det gjennomført et vellykket forprosjekt og det ble utarbeidet et konkurransegrunnlag for å sette bort de deler av oppgaven som krever ekstern bistand.

Konjunktorene i byggenæringen

Finanskrisen har ført til et sterkt økende antall konkurser i byggenæringen. Inntrykket er at det er forholdsvis flere konkurser blant de foretak som ikke har sentral godkjenning enn de som har. Til en viss grad kan dette tilbakeføres til en seriøsitetstiltaksundersøking. Det er likevel en trend at det innbetaling av gebyr går tregere enn på samme tid i 2008, noe som kan bety nedgang i antall godkjente foretak.

Markedstilsyn med byggevarer

BE har i 2009 ført tilsyn med 20 produkter til byggver, deriblant "bioetanolpeiser". Dette er et produkt som nå omsettes mye, men som vi har vet det har vært flere ulykker med. Vi har, etter samtaler med DSB og Sintef Brannlaboratoriet as, blitt enige om å sjekke om de produktene som er på markedet har tilfredsstillende dokumentasjon. Videre oppfølging avhenger av de funnene vi gjør.

I denne perioden har ellers oppfølgingen av tilsynet med reflekterende isolasjonsprodukter tatt mye tid. Både oppfølging av markedstilsynssaken og rettssaken om erstatningsansvar har vært tidkrevende.

Vi har i 2009 ikke kunnet avsette så mye som 1-1,5 stilling til markedstilsyn, slik vi legger til grunn i vår arbeidsplan. Årsaken er at vi har måttet prioriterer forskriftsarbeidet samt at vår viktigste ressurs på dette fagområdet i april gikk ut i permisjon. Arbeidet med å utarbeide en plan for arbeidet med markedstilsyn er av samme årsak ikke gjort.

Samarbeid med andre europeiske land, ikke minst Sverige og Danmark, for å dra nytte av hverandres erfaringer på dette området ser vi på som viktig. Vi har i 2009 deltatt på et møte i AdCo-CPD (samarbeidsgruppen for markedstilsyn av byggevarer som omfattes av Byggevaredirektivet). På møtet legger de ulike landene fram organiseringen av markedstilsynet i sitt land og saker av felles interesse diskuteres. Det er tildels svært stor forskjeller i hvordan de ulike landene driver markedstilsyn av byggevarer og hvor store ressurser de har til rådighet. I forbindelse med utarbeidelse av en plan for vårt markedstilsyn vil vi søke samarbeid med Sverige og Danmark. Det er under arbeid en undersøkelse for å kartlegge ressursene som brukes til markedskontrollen i alle europeiske land.

Som en del av vårt arbeid for å øke byggenæringens kompetanse om krav til produktdokumentasjon deltar BE i prosjektet PRODOK ved SINTEF Byggforsk. BE deltar i styringsgruppen, og det har vært ett møte i denne perioden. Målet med PRODOK er å lage et fritt tilgjengelig og brukervennlig nettbasert verktøy som kan benyttes av produsenter, importører og brukere av byggevarer, se www.sintefcertification.no.

Standardisering

BE støtter opp under standardiseringsarbeidet både nasjonalt og internasjonalt. Vi bidrar med finansiering av utvalgte standardiseringsarbeider etter klare prioriteringer. I 2009 støttet BE standardiseringsprosjekter i Standard Norge med til sammen kr 3 170 000, se tabell.

Etaten deltar i tillegg i relevante standardiseringskomiteer og i sektorstyret for bygg- og anlegg. Sektorstyret har til oppgave å utforme og følge opp strategier på området og å godkjenne standarder.

Jf også avsnitt om ByggSøk og BuildingSMART

2009-1 Vedlikehold av første generasjon Eurocodes

2009-2 Nasjonal implementering av EN Eurocode til NS-EN

2009-3 Nasjonal kontakt for Eurocodes

2009-4 Produktstandarder etter byggevaredirektivet

2009-5 Standardisering innen energibruk i bygninger og innneklima

2009-6 Standardisering innen vann-, sanitær og avløp

- 2009-7 Standardisering på brannområdet
- 2009-8 Standardisering på bygningsakustikk, støy og vibrasjoner
- 2009-9 Standardisering innen løfteinnretninger
- 2009-10 Arbeid knyttet til ISO/TC 59 Byggevirkosomhet
- 2009-11 Oversettelse av internasjonale standarder til norsk
- 2009-14 Stand. på området ildsteder for fast brensel, skorsteiner mm
- 2009-15 Samfunnssikkerhet i BAE-sektoren
- 2009-17 Miljøstandardisering BAE næringen
- 2009-18 FDV visuelle ledesystemer for rømning
- 2009-19 Tilgjengelighet til og i bygg
- 2009-21 Internasjonale arrangementer
- 2007-22 Informasjonsvirksomhet vedr. standardisering på byggområdet

Arbeidsmål 3.3: Styrkt kompetanse og tilsyn i kommunane

Tilsynsaktiviteten i norske kommuner er for lav. Tall fra BE's brukerundersøkelse for 2009 viser at det føres tilsyn i 6 % av byggesakene. Tilsynsaktiviteten har ligget stabilt de siste årene. 1 av 4 kommuner fører ikke tilsyn overhode. Årsak til lav tilsynsaktivitet er kartlagt i brukerundersøkelsen. Tendensene er stabile og klare. 9 av 10 oppgir manglende tid og ressurser som begrunnelse. Manglende prioritet i kommunen og manglende kunnskaper oppgis også som viktige årsaker til lav tilsynsaktivitet.

Kommunens ressursituasjon er vanskelig for Statens bygningstekniske etat å påvirke direkte. Det er imidlertid i forskriftsarbeidet innarbeidet en rekke krav som kan bidra til at de kommunale bygningsmyndighetene internt i kommunene kan gis bedre rammebetingelser. Det vil bli krav om at kommunene utarbeider årlig tilsynsstrategi som blant annet skal inneholde organisering, kompetansebehov, ressursbruk og finansiering. Videre legger regelverket opp til at kommunens oppgaver som bygningsmyndighet kan være selvfinansierende. Gebyrreulativet vedtas av lokalpolitikkerne. Tilsynsstrategien vil være nyttig i beslutningsprosessen som grunnlagsmateriale for fastsettelse av realistiske gebyrer. Byggesaksgebyrene skal gi rom for tilstrekkelig tilsynsaktivitet og sakkyndig bistand.

Med hensyn til kompetansesituasjonen i kommunen har man i forskriftsarbeidet lagt som premiss at de nye reglene i større grad skal styre tilsynsaktiviteten. Klarere regler skal gi enn bedre forståelse av kommunens oppgaver og rolle. Dette er en forutsetning for et effektivt tilsyn og en økt tilsynsaktivitet. Den nye saksbehandlingsforskriften inneholder et helt kapittel om tilsyn. Videre er forskrift om tekniske krav til byggverk omarbeidet. Det er utarbeidet et nytt kapittel om verifikasjon og dokumentasjon som oppstiller minimumskrav. Videre er det i teknisk forskrift tatt inn en rekke ytelser/tallfestede krav i tillegg til de overordnede funksjonskravene. Dette vil bidra til at det vil være enklere å konkludere på hvorvidt et krav er oppfylt eller ikke, noe som er en forutsetning for et effektivt tilsyn.

Statens bygningstekniske etat har i 2009 bidratt til storby samarbeidet om tilsyn sammen med Oslo, Trondheim, Bergen, Kristiansand, Stavanger og Tromsø. God kontakt, erfaringsutveksling og kompetansebygging er nødvendig for å effektivisere og øke tilsynsaktiviteten i de regioner der det bygges mest. BE har også deltatt aktivt i samarbeidsgruppen for interkommunale tilsynsenheter. I tillegg til nettverksgruppene for tilsyn.

Tilsyn er også fokusert i foredrag og konferanser der BE har deltatt.

Videre er det i 2009 ytt konkret veiledning og bistand til enkeltkommuner i vanskelige tilsynssaker.

Informasjon om utbygging i fareområder

Vi har i 2009 bistått departementet i arbeidet med nye regler for utbygging i fareområder for sekundærvirkninger av fjellskred. Endring i teknisk forskrift som åpner for utbygging der sikkerhet for personer er ivaretatt, er fastsatt og trådt i kraft. Erfaringene etter rasulykken i Ålesund i 2008 er gjennomgått og vil bli ivaretatt i det nye regelverket.

HOVUDMÅL 4: Fleire miljøvennlige og universelt utforma bustader og bygg på attraktive stader

Arbeidsmål 4.1: Auka tal på miljøvennlige bustader og bygg

Etaten har høy fokus på å øke kompetansen om miljøvennlige bygg og byggevirksomhet hos aktørene i byggenæringen. Dette gjør vi ved i størst mulig grad å samarbeide med andre aktører for å utnytte de ressursene vi har til rådighet best mulig. Vi har også i denne perioden vært aktive i styringen (BE sitter i styringsgruppa) og ha aktiv deltagelse i Lavenergiprogrammet og i Byggemiljø. Vi støtter forøvrig programmenes aktiviteter ved å bevilge hhv kr 200 000,- (Lavenergiprogrammet) og kr 500 000,- (Byggemiljø) til programmenes drift i 2009. Midlene er utbetalt.

Oppfølging av miljøhandlingsplanen for perioden 2005-2008:

Satsingsområde 2 Energibruk

De energitiltakene som ble vedtatt i februar 2007 og trådte i kraft for fullt 1.8.2009, møtte straks etter lansering sterk kritikk fra rådgivende ingeniørers forening (RIF). RIF mente det fortsatt ville være mulig å bygge næringsbygg med mye glass i fasaden. Slike bygg gir både stort varmetap vinterstid og stort kjølebehov resten av året. Dette ble mulig fordi en tok i bruk varmegjennvinnere med høyere gjenvinningsgrad enn det som var lagt til grunn i kravsnivået, nemlig 70%. En økning i varmegjennvinningsgrad fra 70% til 80% ga stor "bonus", særlig for næringsbygg med store ventilasjonsvolum, og ga dermed rom for mer glass i fasaden. Dette forholdet er bakgrunnen for at det allerede nå foreslås endringer i energikravene i forbindelse med arbeidet med ny teknisk forskrift. I TEK10 vil kravene baseres på 80 % varmegjenvinning for næringsbygg, dvs. det nivået som faktisk ble foreslått i høringsrunden. I tillegg introduseres to nye minstekrav som også har som formål å sikre mer fornuftig bruk av glass i fasade.

BE har deltatt i arbeidet med utvikling av ny standard for passivhus, og ellers besvart en rekke henvendelser og holdet foredrag om nye energikrav som trådte i kraft for fullt første august i år. Vi har utredet nødvendig justering av energikravene for bl.a. å sikre fornuftig bruk av glass i fasade og mer målrettet utfasing av oljefyr som oppvarmingsløsning.

BE har deltatt i oppstarten av forskningsprogrammet ZEB (zero emission buildings) som sikter mot å utvikle byggløsninger uten netto klimagassutslipp.

BE har sittet i styret til forskningsprosjektet GLITNE, hvor det er utviklet en modell for økonomisk verdsetting av miljøbelastninger knyttet til bygg, og forslag til hvordan produsentansvar kan pålegges i form av gebyrer ved byggesaksbehandling.

Satsingsområde 3 Helse og miljøfarlige stoffer

BE har deltatt i ekspertgruppe i EU-kommisjonen som skal påse at hensyn til hygiene, helse og miljø ivaretas i neste generasjon produktstandarder.

Satsingsområde 4 Byggeavfall

BE har utformet forslag til krav i TEK som sikter mot å redusere mengden avfall over livsløpet til en bygning. I hht. avfallhierarkiet skal slik forebyggende miljøstrategi gis prioritet framfor mer tradisjonelle krav knyttet til miljøsanering, kildesortering og gjenvinning. BE har også deltatt i programkomiteen for byggeavfallskonferansen 2010.

Tall på *miljødeklarasjoner* for byggeprodukter som er tilgjengelige: Foreningen EPD-Norge viser til en økning av miljødeklarasjoner fra 90 i 2007 til 120 i 2008.

Arbeidsmål 4.2: Auka tal på universelt utforma bustader, bygg og uteområde*Kampanjen Din feil*

Kampanjen Dinfeil ble lansert 26. mars 2009. Kampanjen ble markedsført gjennom bannerannonser i dagspressen i de fire største avisene, vi i villa, forbrukersiden bolig samt viraltiltak.

Husbanken har hatt lokale tiltak samt at det har vært ustillinger på Byggedagene og på kommunenes servicetorg i Kristiansand.

I tilknytning til kampanjen er det utarbeidet og trykket opp en brosjyre – 48 tips for en funksjonell bolig.

Treff på nettsiden økte fra 8 juni til 30 september 09 med 16% til 19076 treff. I perioden er det ikke brukt vesentlige midler på annonsering.

Utvikling nettsiden for universell utforming

BE har iverksatt utvikling og oppdatering av nettsiden for universell utforming under hovedsiden for BE blant annet for å øke treff på siden. Målsetning er at nettsiden skal være en ledende side i Norge for oppdatert informasjon på området universell utforming i byggsektoren. Ressurser for fortløpende oppdatering er avsatt.

Kompetanseprogrammet for kommuner om universell utforming

Kompetanseprogrammet om universell utforming er et samarbeid mellom Kommunal- og regionaldepartementet med Husbanken og Statens bygningsstekniske etat og Miljøverndepartementet og Deltasenteret. Kommunenes interesse- og arbeidsgiverorganisasjon (KS) deltar som observatør i utviklingsfasen, men vil delta aktivt i gjennomføringsfasen. Dannelsen av en plattform for statlig samarbeid om dette temaet er opprettet for å oppnå en effektiv gjennomføring av kompetansehevende tiltak om universell utforming.

Høsten 2009 har det vært arbeidet med utarbeidelse av oppdragsbestilling for utvikling av kursmoduler rettet mot politikere og ansatte i kommunene. Det ble utarbeidet et konkurransegrunnlag med forhandlingsmulighet som ble annonsert på Doffin i oktober med svarfrist i november 2009. Det var fire tilbydere, Høgskolen i Bergen ble valgt som leverandør. Det er inngått avtale om utarbeidelse av kursmoduler som skal være ferdig utviklet og testet innen 01.05.2010.

Kompetanseprogrammet har etablert kontakt med ressurskommuner i universell utforming (prosjekt i Miljøverndepartementet).

Ressurskommunen skal bidra i testing av kursmoduler samt bidra til utvikling av tiltak i implementeringsfasen.

Informasjonsprogrammet universell utforming i byggsektoren

Tiltak B3 på regjeringens handlingsplan for universell utforming og økt tilgjengelighet 2009- 2013 "Norge universelt utformet 2025".

Informasjonsprogrammet for perioden 2004-2009 ble avsluttet 15. Juni 2009. Det lages en egen rapport fra denne programperioden. Nytt informasjonsprogram som er tilpasset regjeringens nye handlingsplan for økt tilgjengelighet og universell utforming er igangsatt.

Statlig prosjekt for utarbeidelse av nasjonalt indikatorsystem

BE har deltatt på møter i indikatornettverket og gitt innspill for å bidra til utvikling av et sett med nasjonale indikatorer på UU. BE deltar i arbeidet i gruppen som har ansvar for utvikling av indikatorer av bygninger og uteområder. Indikatorene skal relateres til matrikkelen, arbeidet ledes av Kartverket.

Utvikling og revidering av standarder

Standard for universell utforming NS 11001 1+2 har vært et viktig arbeid. Standarden blir publisert av Standard Norge i januar/februar 2010.

Revidering av standard om lydforhold med hensyn til universell utforming, NS-EN 8175, revideres. BE deltar i arbeidsgruppen som vurderer verdier i gjeldende standard med hensyn på universell utforming.

Bedre statistikkgrunnlaget for heis i byggverk

BE samarbeider med Husbanken i et prosjekt for å bedre statistikkgrunnlaget hos SSB for antall heis i byggverk.

Arbeidet med å bedre adressegrunnlaget slik at Norsk heiskontrolls data kan kobles med SSBs adressegrunnlag pågår. Registrering av tilgjengelige atkomstforhold i byggverk med heis vurderes.

II ANDRE OPPGÅVER

Kommunikasjon og informasjon

Arbeid med fornyelse av etatens kommunikasjons- og informasjonsstrategi påbegynt.

Det er også påbegynt arbeid med fornyelse av etatens internettjenester, bl.a er informasjonssidene for ByggSøk utviklet. Antall nyheter på nettsidene våre er sterkt redusert på grunn av arbeidet med regelutvikling, nyhetene kommer først når utviklingen er gjennomført. Det gjenspeiles i et fall i antall ulike maskiner som bruker våre sider. Likevel betjener vi nå vel 20.000 ulike maskiner ukentlig. I tillegg kommer brukere på ByggSøk og sidene for Universell Utforming.

Internasjonalt arbeid

Statens bygningstekniske etat følger relevante komiteer og arbeidsgrupper knyttet til EU, EFTA og EØS. I denne perioden er det avholdt et halvårlig møte i det stående byggeutvalg (Standing Committee on Construction, SCC). Hovedpunkter:

Forhold knyttet til dokumentasjon av farlige stoffer i byggevarer skal underkastes en grundig gjennomgang. Ekspertgruppe på produkter i kontakt med drikkevann har ikke vært suksess og videre virksomhet skal vurderes. Falske produktsertifikater er et økende problem i Europa. Det er ukjent i Norge, men er en viktig oppgave for markedskontroll. Prosjekteringsstandarder av typen Eurocode vil sannsynligvis bli utviklet for alle 7 grunnleggende krav etter direktivet. Det er etablert et informasjonssamarbeid med Standard Norge for å få rask tilbakemelding fra berørte interessepartnere i Norge.

Svensk formannskap i EU inviterte til møte i European Construction Network.

Sverige har gjennom sitt formannskap ledelsen av Ministerrådets arbeidsgruppe for nytt Byggevaredirektiv (regulations). De legger opp til et ambisiøst program og med bilaterale forhandlinger for en mulig slutføring i sin formannskapsperiode.

BE deltar aktivt i Inter-jurisdictional Regulatory Collaboration Committee, IRCC. Dette er en internasjonal gruppe med 11 land som utvikler konsepter rundt funksjonsrettede byggeforskrifter. Siste møte var avholdt i september 2009. Vi fikk nyttig informasjon på flere fagområder, bl.a brann, energi, klimatilpasning og generelt oppbygging av funksjonsbasert regelverk. Dette er informasjon som er direkte nyttig inn i det forskriftsarbeidet vi holder på med nå. I tilknytning til IRCC-møtet var det arrangert en konferanse om funksjonsbasert bygningsregelverk og ulike lands erfaringer så langt. Vi deltok med et innlegg om Norges erfaringer på dette området.

Risikostyring og intern kontroll

BE videreførte i 2009 sin risikostyring av vesentlige satsningsområder gitt i tildelingsbrevet. Etaten rapporter gjennom året endringer i risikobildene i forkant av etatsstyringsmøtene.

Mangfold og inkludering

Virkemidlene i personalreglementet i forbindelse med rekruttering virker etter hensikten og er ivaretatt på en god måte gjennom årets tilsettingsprosesser. Etaten har deltatt i direktoratsstafetten og har i 2009 hatt en trainee som har fått arbeidspraksis. Traineeperioden ble utvidet med et vanlig engasjement i virksomheten.

De målsettinger som tidligere er satt av ledelse og AMU om at BE i sitt personale skal speile mangfoldet i befolkningen er oppnådd.

2. Noen tørre tall

I løpet av 2009 behandlet vi 1860 inn- og utgående brev som fordelte seg på 559 forskjellige saker. I tillegg ble det registrert 25361 journalførte dokumenter i godkjenningsordningen for foretak. Ved utgangen av 2009 hadde 15 000 foretak sentral godkjenning og det er en nettoøkning på 500.

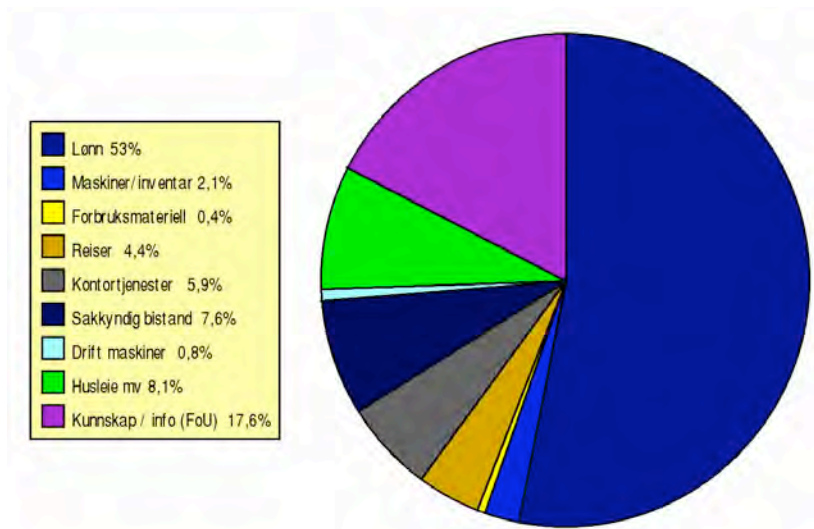
En temaveiledning ble gitt ut og vi har sendt ut to pressemeldinger og 46 nyheter er presentert på vår hjemmeside. Tidsskriftet vårt, Benytt, kom ut med to utgaver og bladet distribueres nå til om lag 17 500 mottakere.

I løpet av året har vi bidratt med foredrag og undervisningsinnlegg for andre arrangører i tillegg til våre egne kursopplegg og et eget arrangement, BEdagene, som samlet om lag 330 sentrale byggesaksbehandlere.

Vi var ved årsskiftet 58 ansatte og sykefraværet i etaten var i 2009 på 6,1 %, om lag på samme nivå som i 2008. Etaten arbeider med sykefravær og arbeidsmiljøspørsmål som en inkluderende arbeidslivsvirksomhet i nært samspill med bedriftshelsetjeneste, bl.a. gjennom tett oppfølging av sykemeldte med individuelle oppfølgingsplaner og dialogmøter.

Økonomi

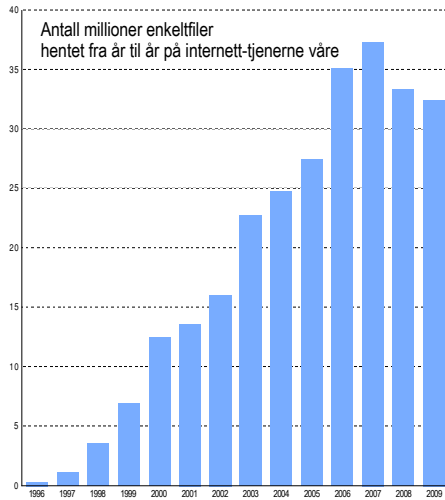
Den økonomiske totalrammen for virksomheten i Statens bygningstekniske etat var i 2009 på 58,9 millioner kroner. Inntektene våre fra godkjenningsarbeidet var på 21,1 millioner kroner, noe som gir en egeninntjening på 36 %. Sentral godkjenning skal være selvfinansierende, og dette året kostet ordningen 21,1 millioner kroner.

Etaten er avhengig av sakkyndig bistand, bl.a. fra forskningsmiljøene. I 2009 var utbetalingene til slik bistand og FoU-aktiviteter på til sammen 14,5 millioner kroner.

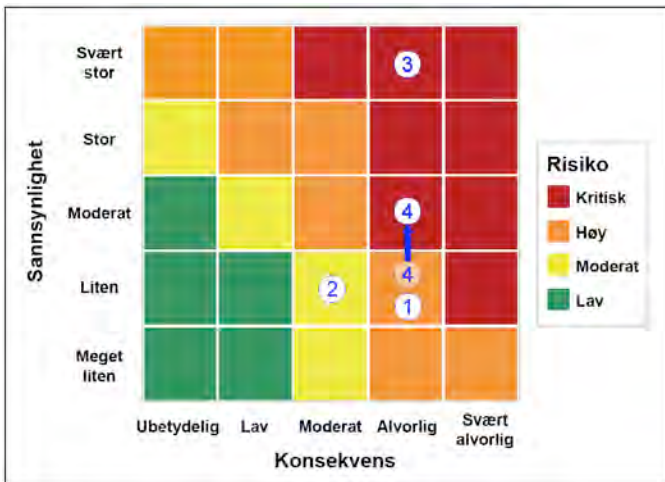
Statens bygningstekniske etat på internett

Bruken av internett for å informere til og kommunisere med kundene våre viser i år en liten nedgang. Nettsidene våre hadde i 2009 ca 2,7 millioner treff (enkeltfiler hentet) hver måned i gjennomsnitt. Mer interessant enn antallet oppslag, er det at hver uke er om lag 20 000 forskjellige datamaskiner koblet til hjemmesiden vår. De laster ned informasjon om byggeregler i store mengder, ca 15 gigabyte i uken. Vi har i 2009 videreført investeringer i nettverk og teknologi for å sikre et stabilt og sikkerhetsmessig forsvarlig driftsmiljø for etatens satsning på elektronisk plan- og byggesak gjennom ByggSøk samtidig som det er lagt til rette for god aksess til nettsidene. I 2009 er mer brukertilpasset nettinformasjon om ByggSøk implementert.

VEDLEGG: Risikostyring 2009 - Oppfølging

I etatens arbeidsplan for 2009 er vesentlige områder underlagt risikostyring. Risikostyringen har vært et viktig arbeidsredskap for etaten gjennom året og er fulgt opp gjennom tertialvise rapporteringer. Rapporten gjentar her de viktigste risikoområdene og beskriver endringer og utvikling gjennom året.

Fremhevede satsingsområder med hovedtrekk fra risikostyringen i arbeidsplan 2009:**Arbeidet med nye forskrifter og rettleiarar til plan- og bygningslova, og god implementering i byggenæringa og i forvaltninga***Risikostyring av regelverksutvikling**Risikostyringen er basert på kriteriene:*

1. Et godt styrt og organisatorisk god gjennomføring av samarbeidsprosjektet
2. God involvering av relevante brukere av regelverket, så som kommuner og næringen
3. Tilgjengelig tid samsvarer med oppgavens omfang
4. God kompetanse og tilstrekkelige ressurser

Endringer og rapportering gjennom 2009:

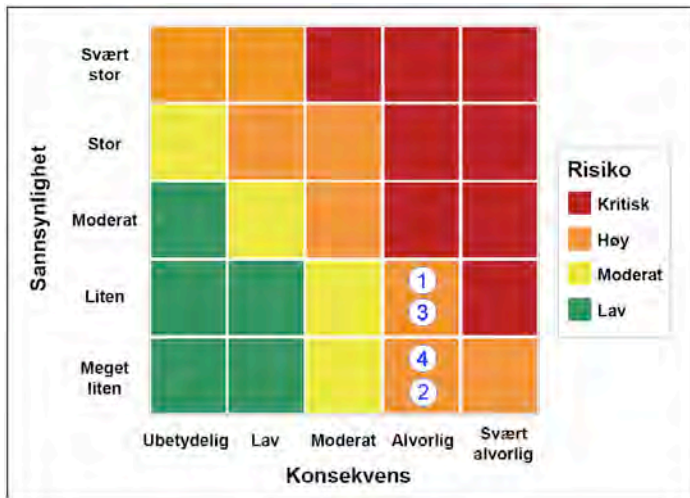
Forskriftene har vært ute på høring mesteparten av denne rapporteringsperioden. I starten av første halvdel av perioden ble det jobbet med å få forskriftene ferdig til utsendelse, og få gjort de nødvendige politiske avklaringer. Forskriftene ble sendt på høring 24.6.2009. Siste halvdel av rapporteringsperioden har det vært arbeidet med forberedelser til informasjonsopplegget, samt deltakelse på fem regionale konferansedager der nytt regelverk for byggesaksdelen ble gjennomgått. Informasjonssamlinger ble gjennomført med god deltakelse i perioden 8. - 24.9.2009. Det er gjort forberedelser til det videre arbeid med forskrifts- og veiledningsarbeid, og det er gitt forslag til organiseringen av dette arbeidet til departementet. For å få forutberegnelighet i planleggingen av det videre arbeid er det gitt innspill til departementet om tidspunkt for ikrafttreden av lov og forskrift.

God implementering av regelverket i kommuner og næringen avhengig av at aktørene har veiledningsmateriellet tilgjengelig i god tid før ikrafttredelse. Risikofaktor 3 er derfor fortsatt kritisk, og dette knytter seg særlig til implementering av regelverket.

God gjennomføring av kontroll er avgjørende for intensjonen om reduksjon i antall byggefeil, og gode fagrettede veiledninger er en forutsetning for implementering av regelverket. Det vil derfor være nødvendig med mer detaljert veiledningsmateriale enn tidligere, og det må gjøres bruk av eksterne utredninger. BE har begrensede midler til disposisjon for dette formålet. Tilgjengelige ressurser er derfor en kritisk faktor.

Organiseringen av arbeidet med fastsettelse av forskrifter og arbeid med nye veiledninger er kun avklart på et overordnet nivå, ift. byggesaksforskriften. Prosjektgruppene er ikke endelig bestemt. P.t. er høringsfristen utløpt, og det ville vært en klar fordel om rammevilkårene var avklart, og arbeidet med å systematisere og bearbeide høringsinnspillene var startet opp.

Arbeidet med ei berekraftig utvikling med omsyn til klimautfordringar og miljøkvalitetar

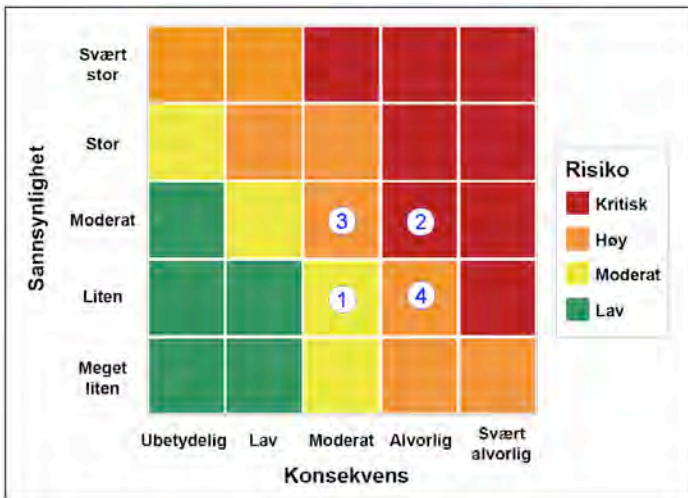
Vi samarbeider fremdeles godt med våre samarbeidspartnere nevnt i kriterie 4. Vi har i perioden deltatt aktiv i forskningsprosjektet ZEB og i standardiseringen.

Risikovurderingen har hatt en stabil tendens mot slutten av året.

Risikostyringen er basert på kriteriene:

1. Det bygningstekniske regelverk er tydelig, brukervennlig og gir forståelse for å skape gode løsninger.
2. Godt samarbeid med relevante myndigheter.
3. Godt kunnskapsgrunnlag gjennom samarbeid med undervisningsinstitusjoner og aktører innen forskning, utvikling og standardisering som utfylles med FoU prosjekter.
4. God informasjonsformidling gjennom samarbeid med Byggemiljø, Lavenergiprogrammet, Fremtidens byer og andre relevante prosjekter.

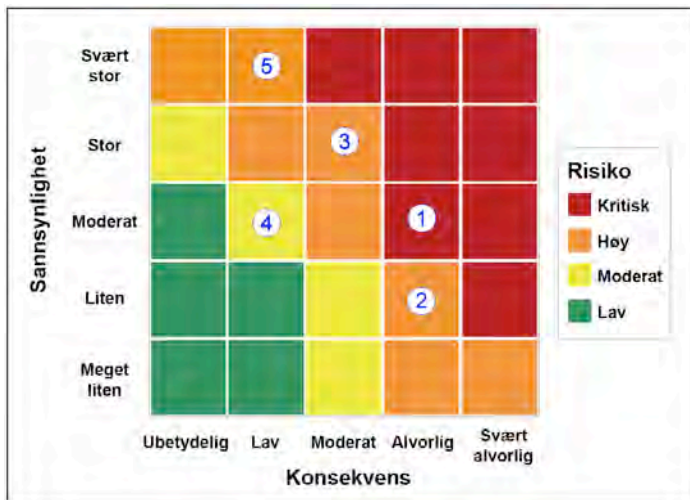
Arbeidet med oppfølging av ny handlingsplan og nye krav til universell utforming Risikovurderingen har hatt en stabil tendens mot slutten av året.

Risikostyringen er basert på kriteriene:

1. Kompetanseprogrammets budskap oppfattes som relevant for målgruppene: næring, kommune og forbruker.
2. God informasjonsformidling med god regional spredning. Aktiv deltakelse fra Husbankens regionalkontorer.
3. Reell kompetanseheving ved at aktører tilknyttet byggenæringen, sentrale bransjeorganisasjoner og kommuner avsetter tid og ressurser.
4. Det blir etablert gode samarbeidsrelasjoner med undervisningsinstitusjoner og andre offentlige aktører.

Arbeidet som tilsynsstyremakt for byggjevaremarknaden På dette området har det gjennom året vært mindre tilgjengelige ressurser enn opprinnelig planlagt.

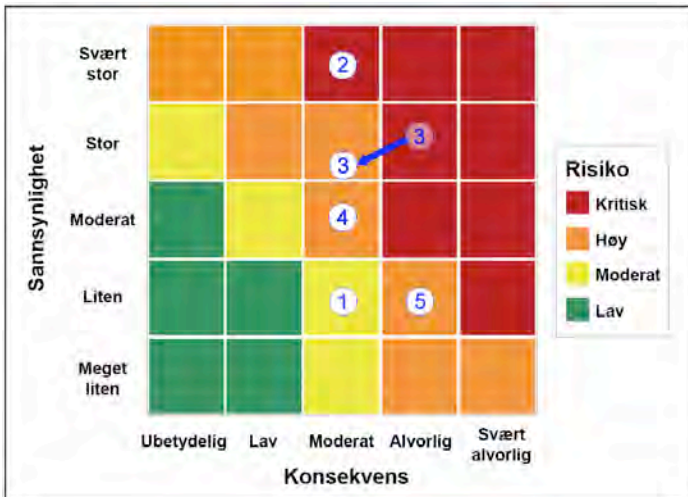
Regelverket er uendret, men det er i forskriftsarbeidet lagt vekt på å få dette tydeligere og mer tilgjengelig for brukerne i neste utgave av TEK (kriterie 1).

Risikovurderingen har hatt en stabil tendens mot slutten av året.

Risikostyringen er basert på kriteriene:

1. Regelverket er tydelig og enkelt tilgjengelig for brukerne.
2. Godt engasjement og forståelse hos bransjeorganisasjonene.
3. Tilstrekkelig ressurstilgang for å etablere kursvirksomhet og spre informasjon.
4. Forum for produktdokumentasjon blir et sentralt virkemiddel med engasjerte medlemmer og oppslutning om prioriteringene for 2009.
5. Tilsynsmyndighetene i andre EØS-land prioriterer de samme produktgruppene i sitt markedstilsyn og sine informasjonsaktiviteter.

Oppfølging av foretak med sentral godkjenning

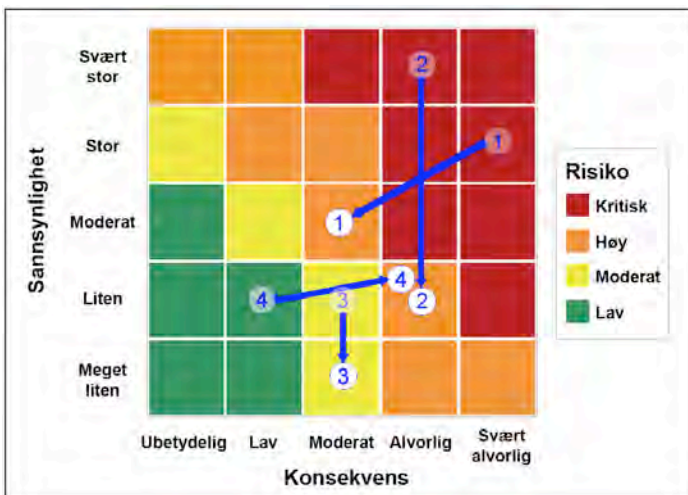
Rapporten fra oppstartsprosjekt sammen med interne forberedelser gir grunnlaget for at ny IKT-plattform kan være operativ i 2010.

Øvrige faktorer uendret siden forrige rapportering.

Risikostyringen er basert på kriteriene:

1. God kvalitet og større kvantitet på stedlige tilsyn som vil gi oppmerksomhet hos foretakene.
2. Kommunene føler støtte rundt lokal godkjenningsordning ved at alle kommunale meldinger behandles raskt.
3. Arbeidet med etablering av ny IKT-plattform skyter fart.
4. God implementering av BEs interne kvalitetssystem.
5. God formidling av regelverkskompetanse overfor foretakene.

Arbeidet med å tilpassa ByggSøk til ny plan- og bygningslov

Bruken av ByggSøk vil ikke rammes mer av utydelig nytt regelverk enn av gjeldende. Det er ikke bra, men heller ingen krise, det viser den økte bruken, og brukerundersøkelsen. En gjennomgang av høringsuttalelse peker i positiv retning. Risikofaktor 2 får liten sannsynlighet fordi ikrafttreden ble utsatt til 1.7.2010.

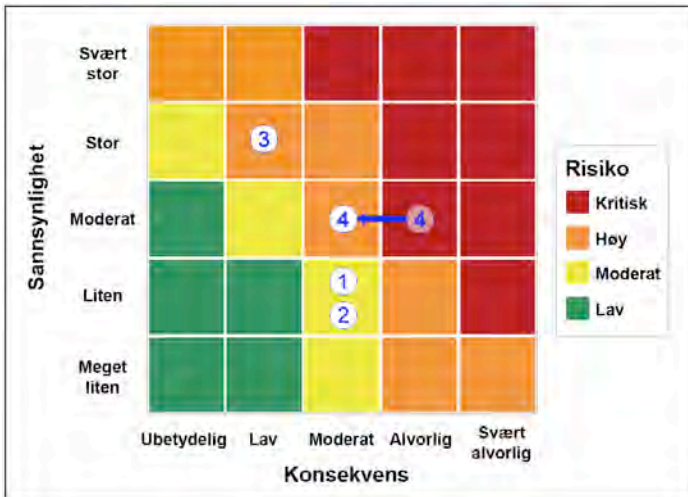
Risikofaktor 3 har meget liten sannsynlighet fordi vi har budsjettmessig dekning for aktiviteter i 2009 når ikrafttredelse er utsatt.

Risikofaktor 4 settes til alvorlig konsekvens. Organisasjonen er sårbar på personellsiden.

Risikostyringen er basert på kriteriene:

1. Regelverket har entydige roller og prosesser
2. Tilstrekkelig med tid fra regelverket er kjent til ikrafttredelse
3. Tilstrekkelig med ressurser blir avsatt i budsjett 2009
4. Stabil personellsituasjon

Oppnå måltall for økt bruk av ByggSøk

Den økte bruken de siste månedene kan ikke settes i sammenheng med koblingen til kartløsningene da utviklingen er lik i kommuner med og uten en slik løsning. Det betyr redusert konsekvens for kriterie 4.

Risikostyringen er basert på kriteriene:

1. Kommunene ser nytten i ByggSøk
2. Brukerne ser nytten av ByggSøk
3. Kommunene tilpasser sine systemer til å ta i mot elektroniske søknader
4. ByggSøk kan hente data fra Matrikkelen og Norge digitalt

STATENS BYGNINGSTEKNISKE ETAT

Postboks 8742 Youngstorget · 0028 Oslo
Telefon 22 47 56 00 · Telefaks 22 47 56 11
Epost: be@be.no · Internett: <http://www.be.no>